

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2022 roku

Sąd Rejonowy w Sokółce w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Marta Mazerska

Protokolant: Anna Kiszło

przy udziale Prokuratora – Roberta Dąbrowskiego

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 22 kwietnia 2022 roku w Sokółce sprawy:

zażalenia Fundacji Kontroli Społecznej „Nomos”

na postanowienie funkcjonariusza policji z Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku z dnia 5 października 2021 roku w sprawie o sygn. akt RPS.O.42.2021 zatwierdzone przez prokuratora Prokuratury Rejonowej Białystok – Północ w Białymstoku w sprawie o sygn. akt 4003-4.Ds.290.2021 o odmowie wszczęcia śledztwa – w zakresie pkt 1 tego postanowienia

na podstawie art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 465 § 2 kpk

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 października 2021 roku odmówiono wszczęcia śledztwa w sprawie:

1. niedopełnienia obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w okresie od 15 sierpnia 2021 r. do dnia 22 sierpnia 2021r. w Usnarzu Górnym wobec uchodźców usiłujących przekroczyć granicę Polski poprzez zaniechanie przyjęcia od nich wniosków o udzielenie pomocy międzynarodowej oraz zaniechanie czynności o udzielenie im ochrony na terenie Polski zapisanych w art. 30 ust. 1 Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czym działali na szkodę interesu prywatnego w/w uchodźców, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk;
2. niedopełnienia obowiązków służbowych przez dowódcę Straży Granicznej odpowiedzialnego za ochronę granicy polsko – białoruskiej w okresie od 18 sierpnia 2021r do dnia 21 sierpnia 2021 r. w Usnarzu Górnym wobec posłów i senatorów Rzeczypospolitej Polskiej poprzez blokowanie im dostępu do terenu przygranicznego i nieudzielenia informacji dotyczących sytuacji, w której znajdują się migranci koczujący przy polskiej granicy, w ramach interwencji poselskiej, do której uprawniają ich przepisy art. 20 Ustawy z 9 maja 1996 r o wykonywaniu mandatu posła i senatora, czym działali na szkodę interesu publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk wobec stwierdzenia braku znamion czynu zabronionego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła Fundacja Kontroli Społecznej „Nomos” – jako instytucja społeczna, która złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (zażalenie wniesione przez Fundację „Nomos” dotyczyło zatem pkt 1 wskazanego wyżej postanowienia).

Prokurator Rejonowy Białystok – Północ, przekazując zażalenie do rozpoznania Sądowi w zakresie pkt 1 postanowienia, wniósł o jego nieuwzględnienie i utrzymanie w mocy zaskarżonej decyzji.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne, nie zasługuje na uwzględnienie i w ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że podjęta w niniejszej sprawie decyzja o odmowie wszczęcia śledztwa jest nieprawidłowa.

Zgodnie z regulacją zawartą w przepisie art. 303 kpk, podstawę do wszczęcia postępowania przygotowawczego ma stanowić „uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa”. Jest to tzw. faktyczna podstawa wszczynania dochodzenia lub śledztwa, czyli faktyczna zasadność ścigania w rozumieniu zasady legalizmu. Podstawą wszczęcia śledztwa lub dochodzenia jest uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa. Takie określenie tej przesłanki wskazuje, że nie jest wymagana pewność organu procesowego co do faktu zaistnienia przestępstwa. Zasadniczym celem postępowania przygotowawczego jest ustalenie, czy zostało popełnione przestępstwo. Decydujące znaczenie ma nie to, że według oceny organu procesowego istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa, ale to, że podejrzenie to jest obiektywnie uzasadnione. O tym, czy podejrzenie to jest uzasadnione, decyduje subiektywna ocena organu procesowego; chodzi o znaczny stopień prawdopodobieństwa. Zatem obiektywne jest uprawdopodobnienie faktu popełnienia przestępstwa, a subiektywny jest stopień tego prawdopodobieństwa (*por. M. Siewierski, J. Tylman, M. Olszewski, Postępowanie karne w zarysie, Warszawa 1971, s.185*).

W niniejszej sprawie, wbrew zapatrywaniom skarżącego, oskarżyciel publiczny słusznie przyjął, iż brak jest znamion czynu zabronionego, co musiało skutkować odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Odnosząc się zatem do czynu z pkt 1 postanowienia wskazać zatem należy, iż oparcia w rzeczywistości nie mają twierdzenia, iż funkcjonariusze Straży Granicznej nie dopełnili obowiązków służbowych poprzez m.in. zaniechanie przyjęcia od cudzoziemców wniosków o udzielenie pomocy międzynarodowej oraz zaniechanie innych czynności o udzielenie im ochrony na terytorium Polski. Sąd nie miał wątpliwości, iż po stronie funkcjonariuszy Straży Granicznej w tym zakresie próżno doszukiwać się znamion przestępstwa z art. 231 § 1 kk lub jakiegokolwiek innego.

Wskazać należy, iż do zadań Straży Granicznej należy, między innymi, ochrona granicy państwowej, organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego oraz zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji (art. 1 ust. 2 pkt 1, 2 i 2a ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej). Współcześnie ochrona granicy państwowej opiera się na określonej strategii działań i jest to działanie wielopłaszczyznowe. W ustawie z dnia 12 października 1990 roku o ochronie granicy państwowej wskazano, iż przekraczanie granicy państwowej jest dozwolone na podstawie dokumentów uprawniających do jej przekroczenia (art. 14 ust. 1) a osoby przekraczające granicę państwową stanowiącą granicę zewnętrzną w rozumieniu przepisów kodeksu granicznego Schengen są obowiązane poddać

się kontroli granicznej (art. 15 ust. 1). Powyższe rozwiązania wprowadzono celem zachowania bezpieczeństwa narodowego kraju, które natomiast jest ściśle związane z niezakłóconym funkcjonowaniem i rozwojem państwa oraz zamieszkującego je społeczeństwa.

Z uwagi na pojawienie się w sierpniu 2021 roku przy granicy polsko – białoruskiej cudzoziemców z krajów wschodnich, Straż Graniczna i inne służby mundurowe przebywały stacjonarnie cały czas w rejonie granicy. W okolicy miejscowości Usnarz Górny, po stronie białoruskiej, od sierpnia 2021 roku koczowała grupa migrantów. Ustalenia faktyczne poczynione zarówno w niniejszej sprawie, jak też i w innych sprawach rozpoznawanych przez tutejszy Sąd wskazują, iż cudzoziemcy koczujący w prowizorycznym obozowisku w okolicy Usnarza Górnego pozostawali na terytorium Białorusi. Prawdopodobna była też rotacja przebywających tam osób. Z licznych materiałów medialnych wynikało, iż zachowany był stały dostęp do tej grupy i stały nadzór przedstawicieli białoruskich służb, dostarczana była z terytorium tego kraju żywność i inne niezbędne przedmioty. Relacje z samego obozowiska pokazywane były w białoruskiej telewizji państwowej, a tamtejsi dziennikarze swobodnie poruszali się po jego terenie. W mediach społecznościowych prezentowane były liczne nagrania i zdjęcia obrazujące sytuację tej grupy i zachowanie służb, zwłaszcza wykonywane po stronie białoruskiej. Rola polskich funkcjonariuszy SG ograniczała się do powstrzymywania obecnych tam osób od podejmowania ewentualnych prób nielegalnego przekroczenia granicy. W tym bowiem miejscu, ani też w bezpośrednio przyległym terenie, nie ma przejścia granicznego umożliwiającego legalne przekroczenie granicy. Stwierdzić przy tym należy, iż cudzoziemcy przebywający w obozowisku w rejonie miejscowości Usnarz Górny, nie pozostawali pod jurysdykcją Rzeczypospolitej Polskiej. Działania funkcjonariuszy wykonujących czynności w tej okolicy sprowadzały się zatem do uniemożliwienia przekroczenia granicy w sposób nielegalny, w miejscu do tego nie przeznaczonym. Do przekraczania granicy państwowej wyznaczone są bowiem przejścia graniczne, w których można w sposób legalny przekroczyć granicę. W takim miejscu, tj. na przejściu granicznym, cudzoziemiec może też między innymi złożyć wniosek o ochronę międzynarodową, co skutkuje wdrożeniem wobec niego odpowiedniej procedury.

Ponadto wskazać należy, iż Sądowi z urzędu wiadomym jest także, iż migranci koczujący w rejonie miejscowości Usnarz Górny (łącznie 32 osoby) złożyli, przez swoich pełnomocników, w dniu 20 sierpnia 2021 roku wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej (k. 11 – 43). Powyższe jednoznacznie wynika z akt II Kp 226/21, II Kp 227/21 i II Kp 232/21 Sądu Rejonowego w Sokółce, w których skarżący załączyli stosowne dokumenty potwierdzające powyższą okoliczność. Ponadto w dniu 8 października 2021 roku podczas posiedzenia II Kp 227/21 pełnomocnik wskazał, że wnioski o ochronę Straż Graniczna przekazała do Urzędu Centralnego (k. 44).

W świetle powyższego Sąd nie miał wątpliwości, iż zarzuty skarżącego stanowiły niczym nieoparte twierdzenia i tym samym decyzję o odmowie wszczęcia śledztwa należało uznać za słuszną. Podsumowując należało uznać, że analiza zebranych dowodów dokonana przez Sąd potwierdza stanowisko organów ścigania, co do zasadności odmowy wszczęcia śledztwa.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.